

Ali DOĞAN / İkizce Kaymakamı

Kaymakam, Kar ve Hüzün

1994'ün son ayının, sert kışının ise ilk haftasının sıradan bir gününde, kaymakam her zamanki titizliğiyle sabahın erken bir saatinde masasındaki tüm işleri bitirmişti. Titizdi, işlerini mümkün olduğunca gününde bitirmeyi, bugünün işini yarına bırakmamayı meslekî prensip haline getirmişti. Elindeki dolma kalemı ahşap oylumlu kalemlige bırakıp arkasına yaslandı.

Üniversiteden mezun olalı on seneden fazla zaman geçmiş, bir o kadar süre de kaymakamlık mesleği için harcamıştı. Ne de çabuk geçmişti zaman! Staj yıllarını daha dün gibi hatırlıyordu, meslek büyüklerinin defeatle yaptıkları tavsiyeleri de... Yaşı, "yolun ortası" denen yaşa doğru hızla yaklaşıyor ama genç ve zinde vücudu bunu hiç belli etmiyordu.

Ayağa kalktı, ağır adımlarla pencerenin önüne gelip dışarıyı seyre koyuldu. Kıştı, soğuktı, kar yağıyordu... Dışarıda, hükümet konağının bahçe kapısının hemen önünden üç-beş insan elleri ceplerinde, başları birer kaplumbağa misali içe çekilmiş vaziyette geçmekteydiler.

Daha uzakta ise ilkokul çağlarında birkaç çocuk şen kahkahalarla kartopu oynamakla meşguldüler. Kalın çerçeveli gözlüğünün arkasındaki yeşil gözleri çocuklara kilitlendi. Ne zaman karda oynayan bir grup çocuk görse aynı bu ruk tebessüm yerleşirdi yüzüne. Daha birkaç aylıken annesini, bir yaşını doldurmadan da babasını yitirmişti. Annesi

veremden, babası da ona benzer bir hastalıktan ölmüştü. Ama çocukları babasının eşinin ölümüne dayanamadığı için öldüğünü söylerdi. Çocukluğunda yılın ilk karı yağdığında mahallenin çocukları sevinçle kendilerini dışarı atarlar, önce kartopu savaşı yaparlar, sonra da kardan adam yapmaya koyulurlardı.

Vakit geç olup, hava kararmaya başladığında arkadaşları anne-babaları tarafından bir bir evlere çağrılır, bir vakit sonra tüm çocuklar sokaktan ayağını çekince kardan adamla sokakta bir başına kalakalırdı. O yalnızlık, ıssız bir adada bir başına kalmak gibiydi! Hiçbir zaman "Ümit, hadi oğlum, yemek hazır!" diyen bir anne sesi ya da "Ümit, yine sınırsıklam olmuşsun ya evladım!" diye azarlayan bir baba sesi duymayacaktı.

Bu boğucu düşünceler içinde kardan adamı tek başına bitirmeye canhıraşane gayret ederdi. Ta ki babaannesi ya da dedesinin uzaktan ağır aksak adımlarla kendine yaklaşıp "Ümit, hadi yavrum, artık eve!" ikazını duyana kadar... Sonra, pek bir şeye benzemeyen kardan adamı arkada bırakıp babaannesinin ya da dedesinin tırtıklı ellerinden tutup eve doğru yola düşerdi mahzun bir şekilde. Çocukluğu benzer anıların defalarca tekrarıyla geçmişti.

Annesinin veya babasının kendisine hiç seslenmemesini ve de hiç seslenemeyecek olmalarını onların fotoğraflarına bakarken yine onlara şikâyet eder, ağ-

lardı sessiz sessiz bazı geceler. Aslında o ıslak yastıklı geceler, hem babaannesi ve dedesine hem de kendisinin o günlerle gelmesinde onlar kadar rolü olduğuna emin olduğu devletine olan fevkalade minnet ve sevgisini artıran müstesna sebeplerdi de aynı zamanda: "İyi ki var-sınız; ya siz de olmasaydınız?"

Hiç acelesi olmayan kar usul usul yağmaya devam ediyordu. Kar... Belki pek çokları için romantizm demektir. Edebiyatçılar kar temalı öyküler, romanlar, şiirler kaleme alırlar; yapımcılar kar konulu filmler yaparlardı. Oysa bir kaymakam için kar, kaygı ve endişe demektir. Kapanan yollar, artan kazalar, büyüyen yakıt ihtiyacı, hastaneye gelen kazazedelerin çoğalması ve daha pek çok şey demektir... Kar güzeldi, ama kar korkuydu...

Gözü dalmıştı. Kendine geldiğinde aklına "o kadın" gelmişti yine. O an öyle derin bir "offfff" çekti ki! Bu inilti sanki sadece kendisi için değil, kâinatta o an nefes alıp veren tüm canlılar adına kopmuştu yüreğinden. Bu yıl kış hiç beklenmedik bir biçimde birden bastırılmış, üstelik ilçenin yüksek kesimlerinde şaşılacak derecede yoğun bir şekilde yağmıştı.

O günlerde dağ köylerinin birinden gelen bir telefonla canı epey sıkılmıştı. Doğumu yaklaşan ve sıkıntılı ve riskli bir doğum geçireceği önceden bilinen bir kadından söz ediyordu köyün muhtarı.

Karın bastırmasını bekler gibi sancıları da karın başlamasıyla birlikte dayanılmaz bir hâl almış ama olan olmuş ve o köyün yolu da yarım günde kapanıvermişti. Telefonu almasıyla emri altındaki tüm araçları o yola sevk etmesi bir olmuştu. Kapanan yolu açmak ise tam bir kâbusa dönmüştü.

Zira yolun açılan kısımları bile hızını hiç kesmeyen kar yüzünden hemencecik kapanıyordu. Yalan yok, zaman zaman umutların tükendiği bile oluyordu. Tam sekiz saat sonra köye ve dolayısıyla kadına ulaşılmış, acilen hastaneye yetiştirilmişti kadın. Hastaneye varıldığında kadın şuursuzdu; kaymakama gelen habere göre sancıları öyle bir raddeye varmıştı ki, kadının çığlıkları köyü inletmişti. Yapılan müdahaleyle doğum gerçekleşmiş ancak kadın yoğun bakıma alınmış ve maalesef hayatı tehlikeyi de bir türlü atlattamamıştı.

Doğumun üzerinden on üç gün geçmiş, lakin hâlâ sevindirici bir haber alınamamıştı. Her gün hastaneyi aratıp hasta hakkında malumat alıyor, her geçen gün umutsuzluğu biraz daha artıyordu. Birkaç defa da hastaneye bizzat gidip doktorlarla ve kadının yakınlarıyla görüşmüştü. İşin can sıkıcı yanı, geçen yıl da benzer bir hadise yaşanmış, köye zamanında ulaşılamadığı için ne hamile kadın ne de bebek kurtarılabilmmişti.

Çok üzölmüştü o olaya kaymakam, kar iki canı birden almış ve onunsa eli kolu bağı kalmış, hiçbir şey yapamamıştı. Bir kaymakam için o kadar kahredici ve yakıcıydı ki! O vakayı bir türlü unutamayan ve üzerindeki suçluluk duygusundan da bir türlü kurtulamayan kaymakam bu yeni şokla iyice sarsılmıştı. "Ne olur dünyaya annesiz bir bebek daha gelmesin!" diyordu zaman zaman kendi kendine. Ne zaman yoğun bakımdaki kadını düşünse aklına hamile olan kendi eşi ve onun tatlı tebessümü geliyordu. Bu kadın kurtarılamazsa sanki eşi de bu iş için onu suçlayacakmış gibi yersiz bir endişeye kapılıyordu. Ne tuhaf! Günler endişeli ve bazen hiç bitmeyecek gibi gelen bir bekleyişle geçmişti.

Kendisi dahi anlam veremese de biteviye bu olayı düşünüyordu. Başka işlere lüzumu kadar kafa yoramamak pahasına... Bu karabasanlar arasında masasına geçerken televizyonda kendi ilinin tamamında birkaç gün daha etkili kar yağışının olacağını duydu, hissimla yürüdü, sert bir dokunuşla televizyonu kapattı! Nihayet... Ertesi gün beklediği ve arzuladığı haber kendisine ulaştı: Kadın kendine gelmişti. Bir süre daha beklendikten sonra yoğun bakımdan çıkarılacak ve ardından taburcu edilecekti. Çocuk zaten sağlıklıydı. O kadar sevinmişti ki, hemen telefona sarılıp eşine kadının kurtulduğunu müjdelemişti.

Heyecanını yatıştırıramamıştı, ta ki eşi "Hangi kadın bu?" diye sorana kadar... Öyle ya, bu olaydan eşine hiç bahsetmemişti ki, nereden bilecekti! "Ben sana sonra anlatırım." deyip kapattı telefonu ve derin bir "ohhh" çekerek koltuğunda arkasına yaslandı ve günler sonra ilk kez yüzünün güldüğünü düşünerek kendine şaşırdı. Hâlbuki hiç de öyle suratsız bir idareci değildi. En azından kendisi öyle olmadığını düşünürdü.

Güzel haberi almasından iki hafta sonra, günlük telaş içinde koşuştururken sekreter içeri girdi ve "Efendim, bir vatandaş sizinle görüşmek istiyor.

Şu hastanede yoğun bakımda iki hafta kalan kadının eşi, efendim." dedi. "Al içeri." dedi kaymakam. İçeri orta boy-lu, kaymakamdan daha genç olmasına rağmen birbirine karışmış saç ve sakalı yüzünden ondan daha yaşlı gösteren, yüzü yorgun bir huzur ifadesi taşıyan bir adam girdi.

Üstünde siyah, eski bir palto, altında kirli beyaz bir gömlek, mavi bir süveter, gri bir pantolon... Elinin biriyle önünü kapatmaya çalışırken, diğer elinde siyah bir poşet tutuyordu... "Merhaba kaymakamım" selamıyla içeri girdi. Kaymakam, elini sıkıp "Hoş geldiniz" dediği adama masanın hemen önündeki tek kişilik koltuklardan birini göstererek "Buyurun oturun" dedi. Adam mahcup bir şekilde gösterilen yere oturdu. Kaymakam adamın gözlerinin içine baktı kısa bir süre, sanki halitruhiyesini okumaya çalışır gibi... Sonra "Öncelikle gözünüz aydın, hem bebek hem de anne için tabi.

Nasıl, ikisi de iyidirler umarım?" dedi. Adam "Gayet iyiler kaymakam beyim," dedi boğuk bir sesle, "Sayenizde!". Kaymakam, "Yok canım, olur mu!" dedi ve "Buyurun, sizi dinliyorum" sözünü söyleyemeden, "Olur mu kaymakam beyim, ailece size çok duacıyız. Bizim için ne kadar uğraştığınızı çok iyi biliyoruz. Herkes de anlatıyor zaten. Gerçekten çok sağolun!" deyiverdi adam çok minnettar ve saygılı bir tavırla. Neden sonra, yanında getirdiği siyah poşete elini soktu ve bir bere, bir kaşkol ve bir çift eldiven çıkarıp kaymakamın masasına koydu.

Hepsi griydi ve yündendi. "Efendim," dedi utangaç bir edayla ve cümlesinin sonuna doğru ses tonu iyice azalarak, "Bunları eşim sizin için ördü. Size layık değil ama..." Kaymakam şaşkınlığını saklayamadı. "Ne gerek vardı canım bunlara? Bizim için en büyük mükâfat hem annenin hem de bebeğin kurtulmasıydı." diyerek masasına konulan eşyayı geri vermek istedi ancak ne kadar ısrar ettiyse de adam almamakta çok direndi. Kaymakam çaresiz kabul etmek zorunda kaldı kendisine yollanan hediyeyi.

Bir yandan elindeki hediyeleri okşarken "Bebeğe ne ad verdiniz?" diye sordu kaymakam. Adam da "Kaymakam beyim," dedi, "... aslında bir maruzatım da buydu." Çok mühim bir şey söyleyecek gibi oturduğu koltuğun ucuna geldi. "Buyurun dinliyorum" dedi yine kaymakam meraklanarak. "Kaymakamım sizin için bir sakıncası yoksa eşim bebeğimize sizin adınızı vermek istiyor. Aslında önceden başka bir isim düşünmüştük ama atlatığımız badiyeden sonra eşim 'Ümit' isminde ısrarcı. Tabi sizin izninizle." dedi. Kaymakamın şaşkınlığı bir kat daha artmıştı. "Rica ederim, ben koyacağınız isme karışmam ama böyle bir şeye gerçekten gerek yok.

Siz bilirsiniz yine ama, önceden düşündüğünüz ismi koyun bence." dedi kendinden çok emin bir sesle. Adam "Eşim bu konuda çok ısrarlı ve ben de çok istiyorum. İzin verirsiniz hakikaten çok seviniriz." dedi. Kaymakam önce diyecek bir şey bulamadı, şöyle bir yutkundu ve "Az önce de söylediğim gibi bebeğinize vereceğiniz isme ben karışmam ama peki, siz Ümit demek istiyorsanız, deyin tabi ki." demek zorunda hissetti kendini. Bunu duyan adamın yüzüne kocaman bir gülümseme yerleşti. "Çok sağolun kaymakamım.

Eşim buna çok sevinecek, emin olun." dedi ve ekledi: "İnşallah yavrumuz sizin gibi iyi yürekli bir insan olur!" "Rica ederim" diyebildi kaymakam sadece. Adam isim için izni alınca kalkmak için müsaade istedi, kaymakamın elini sıkıttıktan ve kaymakamın "Eşinize benden selam söyleyin." emanetini de yüklenedikten sonra sevinçle odadan çıktı.

Meslekte bunca yılını harcayan kaymakam ilk defa böyle bir durumla karşılaşmanın mantıklı bir değerlendirmesini yapamadı önce. Sadece koltuğuna oturup "dağ köyündeki hamile kadın" haberini aldığından şu ana kadar yaşanan hadiselerin bir tekrarını yapabildi zihninde, o kadar.

Koltuğunda kaç dakika bu hadiseyi düşündü bilemedi. Yalnızca kendine geldiğinde mesai saatinin çoktan bitmiş olduğunu gördü karşıdaki saate baktığında. Ceketini ve kabanını giyip çıktı odasından, yolda markete uğrayıp ev

için birkaç parça öteberi aldı. Karlı kaldırımında şoförün kapısını açtığı arabaya attı kendini. Araba ağır ağır ilerliyordu. Hava iyice kararmak üzereydi. Daha ilçe çıkamamıştı ki, yirmi-yirmi beş metre ileride karda tek başına oynayan bir çocuk gördü. Karda tek başına oynayan bir çocuk... Tıpkı kendisinin yıllarca önce yapmak zorunda kaldığı gibi... "Durun Bekir Bey!" diye seslendi şoförüne. Araba durur durmaz dışarı çıktı ve şoföre "Arabayı kenara bir yere çekin." dedi, arabadan indi, çocuğa doğru yürümeye başladı.

Oldu olası gözleri iyi görmezdi. Çocuğa yaklaştığında kardan adam yapmakla meşgul olduğunu fark etti. Çocuk iki büyük kar küresini üst üste koymuştu. Kardan adam bu büyüklüğüyle bile çocuğun boyunu çoktan aşmıştı. Çocuğun yanına vardığında çocuk, kardan adamın kafasını iki kar küresinden oluşan bedeninin üzerine koymaya çalışıyor ama bir türlü güç yetiremiyordu buna. Kaymakam, çocuğa el verdi hemen. Kafa artık yerindeydi.

Uzanan eli görünce çok şaşırdı çocuk. Soluk kırmızı bir göcuk, yeşil bir kazak ve eski bir bot giyiyordu. On yaşlarındaydı. Gözleri yemyeşildi. Elleri ve burnu soğuktan kıpkırmızı olmuştu. "Ne güzel bir kardan adam bu böyle!" dedi kaymakam, "Hem de kocaman." "Öyle mi sahiden amca?" dedi çocuk. "Tabi ya, çok güzel olmuş gerçekten... Adın ne senin yakışıklı?" diye sordu kaymakam. "Ümit" dedi çocuk.

Çocuğun adası olduğunu iştince daha da memnun oldu. Gülümsedi. "Neden yalnız oynuyorsun sen bakalım?" diye sordu. Çocuk, "Arkadaşlarımla anneleri çağırdı hep. Herkes evine gitti. Ben yalnız kaldım burada." diye cevap verdi çocuk. "Eee senin annen sana izin mi verdi?" diye sorusuna aldığı cevapla kaymakam yıkıldı. "Annem yok ki benim. Beni doğururken ölmüş." deyiverdi çocuk, "Babam var sadece."

Kaymakamın dili lâl oldu, boğazı düğümlendi, gözleri doldu, yüzü bir anda soluverdi. Ne diyeceğini bilemeyerek başını önce öne eğdi, sonra kaldırıp kardan adama baktı ve sonra da çocuğun suratına... Çocuğun gözlerindeki

hüznü görüp acıdı. Belki de acıdığı o değil, kendisiydi, kendi çocukluğu. Gözlerinden süzölmek üzere olan iki damla gözyaşına hâkim olamayacağını anlayarak, "Hemen geliyorum ben." diyebildi ancak ayağa kalkarken. Arabaya doğru yürürken arkasına dönüp çocuğu kontrol etti. Çocuk kardan adamıyla meşguldü. Arabanın kapısını açıp alışveriş poşetlerinin birinden bir havuç çıkardı. Sonra da birkaç saat önce kendisine getirilen hediye poşetini kapıldığı gibi hızla yürümeye başladı.

Çocuğun yanına geldi tekrar. Önce havucu verdi çocuğa, çocuğun şaşkın bakışları arasında, sonra da poşetten bere, kaşkol ve eldivenleri çıkardı. "Şimdi bunları sana vereceğim ama bana bir söz vereceksin yakışıklı?" dedi. "Ne sözü amca?" dedi çocuk boş gözlerle. "Bak sen kocaman adam olmuştun.

Hayatta ne olursa olsun, hiçbir zaman umudunu yitirmeyeceksin, yaşama sıkı sıkı sarılacaksın, hep iyimser olacaksın, karamsarlıktan ve kötümserlikten hep uzak duracaksın. Tamam mı? Söz mü?" dedi. Çocuk bir yandan da başını sallayarak "Sözl" dedi. "Biliyorum bunlar sana olmaz ama sen bilirsin. İster sen kullan istersen de kardan adamına giydir." diyerek poşetten çıkardıklarını çocuğa uzattı.

Çocuk gözleri gülerek aldı kendisine uzatılanları. Kaymakam çocuğu öptü şefkatle, diyecek başka bir şey aklına gelmeyince de "Hadi o zaman ben gidiyorum, sana iyi akşamlar." dedi ve ayağa kalkıp yürümeye başladı. Sonra durdu, tekrar çocuğa döndü ve "Haa bu arada, yarın babanı da al, birlikte kaymakama gidin, tamam mı?" dedi.

Çocuk, "Kaymakam kocaman bir adam, bizimle görüşmek ister mi ki amca?" diye sordu safiyâne. Kaymakam, "Sen kaymakama gelince oradaki amcana 'Ben Ümit' dersin kaymakam muhakkak görüşür, merak etme." dedi. "İyi de amca, neyi söyleyeceğiz ki biz kaymakam amcaya?" diye ekledi çocuk şirin bir dille. "Boşver Ümit, onu da kaymakam düşünsün artık!" dedi kaymakam gülerek. (4 Mayıs 2010)